

LATVIJAS KARA MUZEJA PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2022. GADU

Latvijas Kara muzejs darbojās saskaņā ar Muzeju likumu, Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012. noteikumi Nr. 891 “Latvijas Kara muzeja nolikums”) un MK 21.11.2006., noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo Muzeju krājumu”. Muzejam ir divas teritoriālās struktūrvienības – nodaļas: “Ziemassvētku kauju muzejs” Jelgavas novada Valgundes pagastā un “Oskara Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” Saldus novada Zirņu pagastā.

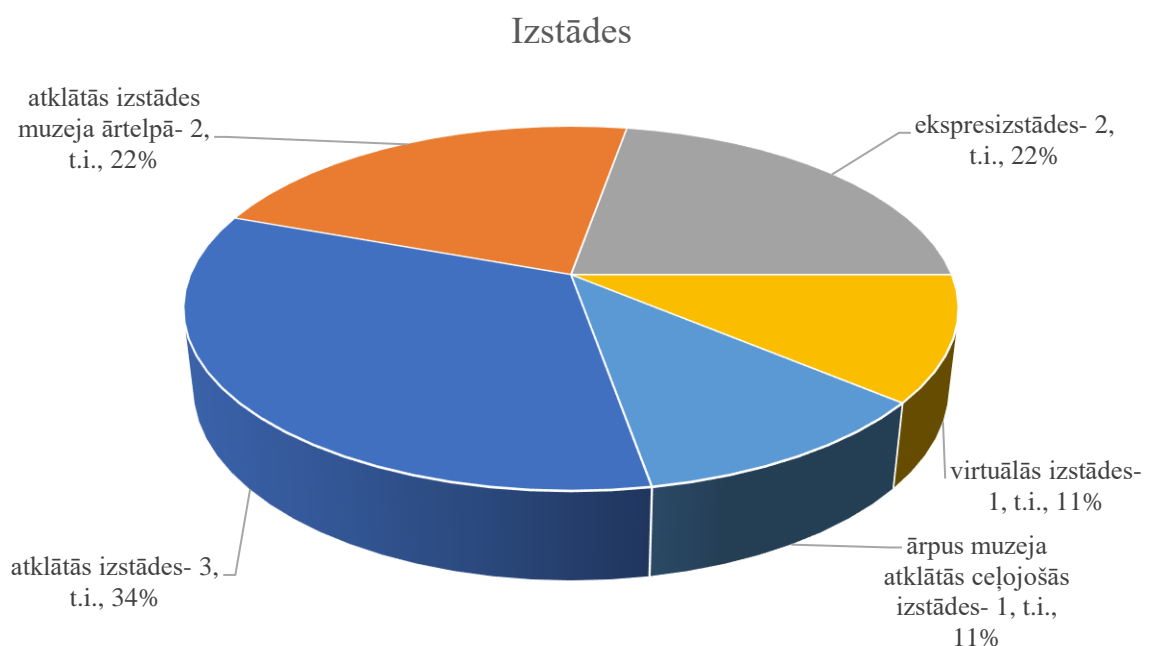
Muzeja darba pamats bija, atbilstoši Muzeju likumā noteiktajām muzeju darbības mērķiem un uzdevumiem, sagatavots darba plāns. Plāns noteica struktūrvienību uzdevumus un prognozējamus rezultātīvos rādītājus. 2022. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 1 625 971,00 EUR.

Pārskatu par darbu 2022. gadā atbilstoši Muzeju likuma 10. panta otrās daļas 2. punktam, muzejs iesniedza Kultūras ministrijai, ievietojot to Valsts kultūras informācijas sistēmas vietnē Kultūras dati www.kulturasdati.lv.

PĒTNIECISKAIS DARBS

Pamatekspozīcija un izstādes

Ekspozīcijas un izstādes ir galvenā muzeja komunikācijas ar sabiedrību forma. Tajās vēstures tēmas ietvaros tiek prezentēts muzeja krājums. Ekspozīciju un izstāžu izveidei, pamatojoties uz vēsturnieku sagatavotu satura koncepciju un plānu, tiek radīts attiecīgs mākslinieciskais koncepts, kā arī tam atbilstošs iekārtojums.

Pēc Aizsardzības ministrijas iniciatīvas Latvijas Kara muzejs veiksmīgi realizēja ekspozīcijas “Liepājas krasta artilērijas baterija Nr. 2” izbūvi munīcijas noliktavās Tobago ielā 1, Liepājā. Pārskata periodā to apmeklēja 1 889 interesenti.

2022. gada 20. janvārī muzejā tika atklāta izstāde “Barikādēm – 30: Postenis Nr. 1. 1991. – 2021.” Reaģējot uz politisko situāciju Eiropā, muzejs sagatavoja informatīvu izstādi “Krievijas Federācijas agresija pret citām valstīm”. Tā pieejama arī virtuāli muzeja mājaslapā www.karamuzejs.lv un Latvijas Kara muzeja facebook.com kontā. Pārskata periodā atklāta izstāde “Kārlis Smiltēns – karavīrs un mākslinieks”. Ikgadējā Muzeju nakts pasākuma ietvaros sagatavota un eksponēta ekspresizstāde “Ļaunums dzen asnus”. Sadarbībā ar Aizsardzības ministriju muzeja ārtelpā eksponētas divas izstādes: “NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā – 5 gadi” un “Uzvaras parka vēsture laika griežos. 1621 – 2022.”

Sadarbībā ar akciju “Twitter konvojs” muzejā kopš novembra eksponēta instalācija – viens no akcijā “Twitter konvojs” ziedotajiem apvidus auto, ko Ukrainas bruņoto spēku karavīri izmantojuši, lai uzvarētu kaujās pret Krievijas okupācijas spēkiem. Izstādīto apvidus auto izmantoja Ukrainas bruņoto spēku 93. mehanizētās brigādes karavīri, kuri tam deva nosaukumu “Orļiks”. Šīs ekspresizstādes mērķis ir ilustrēt kara nežēlību un atgādināt sabiedrībai, ka Ukrainas karavīri cīnās arī par Latvijas un visas pārējās Eiropas brīvību.

Vēstures un krājuma pētniecība

Latvijas Kara muzejs ir vadošā iestāde Latvijas militārās vēstures pētniecībā.

Akadēmisko vēstures pētniecību turpināja Kolekcijas un pētniecības nodaļas vadītājs K. Zariņš, izstrādājot promocijas darbu vēstures doktora grāda iegūšanai Latvijas Universitātē. Pētījuma tēma “Vācijas militārās pārvaldes politika okupētajā Kurzemes guberņā (1915. gada maijs – 1918. gada marts)”. Promocijas darba aizstāvēšana notika 2023. gada 17. janvārī. Studijas Latvijas Universitātē turpināja arī Kolekciju un vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks J. Tomaševskis, izstrādājot promocijas darbu par latviešu nacionālajiem partizāniem un paš aizsardzības vienībām Vācijas – Padomju Savienības kara sākumā 1941. gadā un Mūsdienu vēstures dokumentēšanas nodaļas vēsturnieks V. Rasnācis, izstrādājot promocijas darbu par Latvijas Republikas Robežsardzes izveidi un attīstību.

Latvijas Kara muzeja darbinieki ar priekšlasījumiem piedalījušies citu zinātnisko un akadēmisko institūciju rīkotajās konferencēs un semināros Latvijā un ārvalstīs (ASV, Igaunijā, Lietuvā, Polijā un Beļģijā), gan klātienē, gan tiešsaistē, kopumā 2022. gadā nolasot 14 priekšlasījumus par Latvijas militāri politiskās vēstures tēmām.

Reaģējot uz politisko situāciju Eiropā, sadarbībā ar domnīcu “Creative Museum” muzejs tiešsaistē organizēja trīs diskusiju ciklu “Kā muzejā runāt par karu?” 2022. gada 3. – 4. novembrī muzejs organizēja starptautisku zinātnisku konferenci “Karš, ideoloģija un vara: Krievijas ekspansija Eiropā vēstures gaitā”. Konferencē referātus nolasīja 13 vēstures pētnieki no Latvijas un ārvalstīm, tajā skaitā divi Latvijas Kara muzeja vēsturnieki. Iesūtītie referāti tiks publicēti konferences rakstu krājumā.

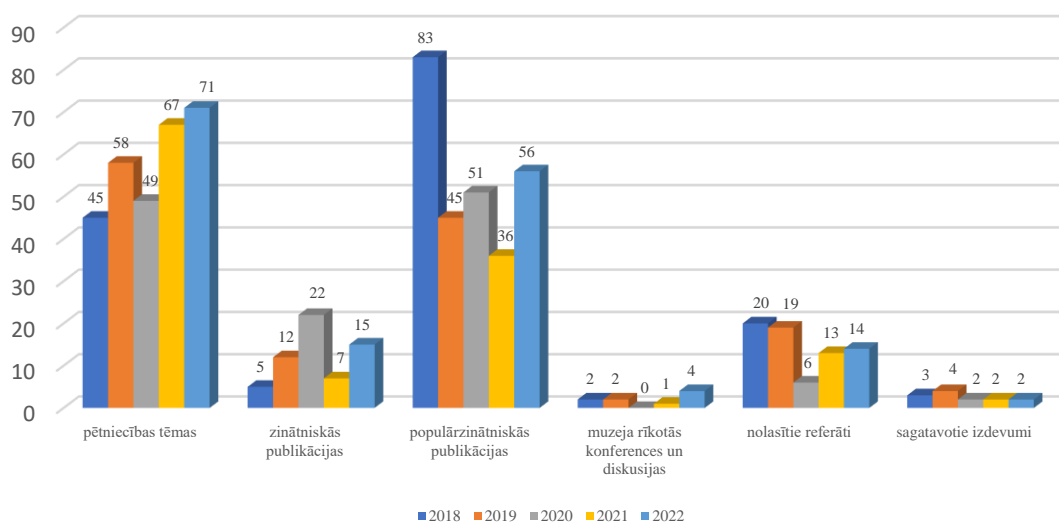
Pārskata periodā muzeja darbinieki dažādos mūsu valsts un ārvalstu akadēmiskajos un zinātniskajos izdevumos publicējuši 15 pētnieciskos darbus. Pagājušajā gadā muzeja vēsturnieki publicējuši 56 populārzinātnisku rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos un internetvietnēs. Aktivizējās ilustrētu publikāciju par vēstures notikumiem, personībām

un muzeja krājumu ievietošana Latvijas Kara muzeja mājas lapā, www.facebook.com un Instagram kontā. Pārskata periodā publicēti 23 šādi pētnieciskie darbi.

Kolekciju un vēstures pētniecības nodaļas darbinieki sadarbībā ar Krājuma uzskaites un glabāšanas nodaļu sagatavoja izdošanai krājuma katalogu par II pasaules kara priekšmetiem “100 liecības par Latviju II pasaules karā”. Pārskata periodā izdota arī kārtējā muzeja gadagrāmata: “Latvijas Kara muzeja gadagrāmata XIX”. Tajā publicēti 11 muzeja darbinieku pētnieciskie raksti.

Pētnieciskā darba salīdzinošais pārskats

Covid – 19 pandēmija un tās uzliktie ierobežojumi muzeju darbībai, kuri atcelti 2022. gada aprīlī, ietekmējuši arī muzeja pētniecisko darbu. Tomēr 2022. gada rādītājos pētniecības jomā ir izdevies sasniegt un atsevišķos rādītājos pat pārsniegt pirmskrīzes gadus.

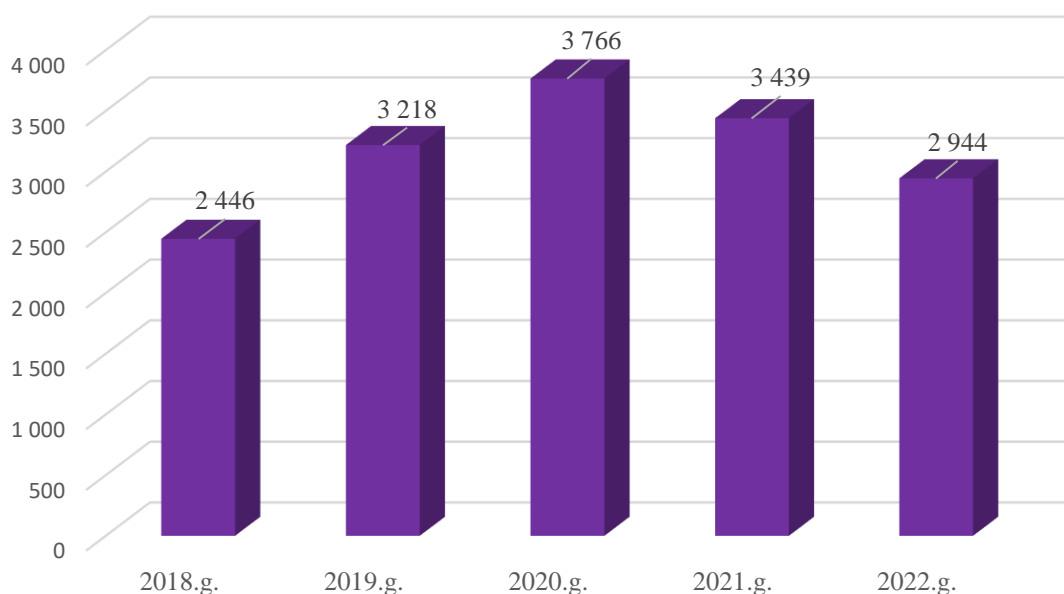

KRĀJUMA DARBS

Jaunieguvumi

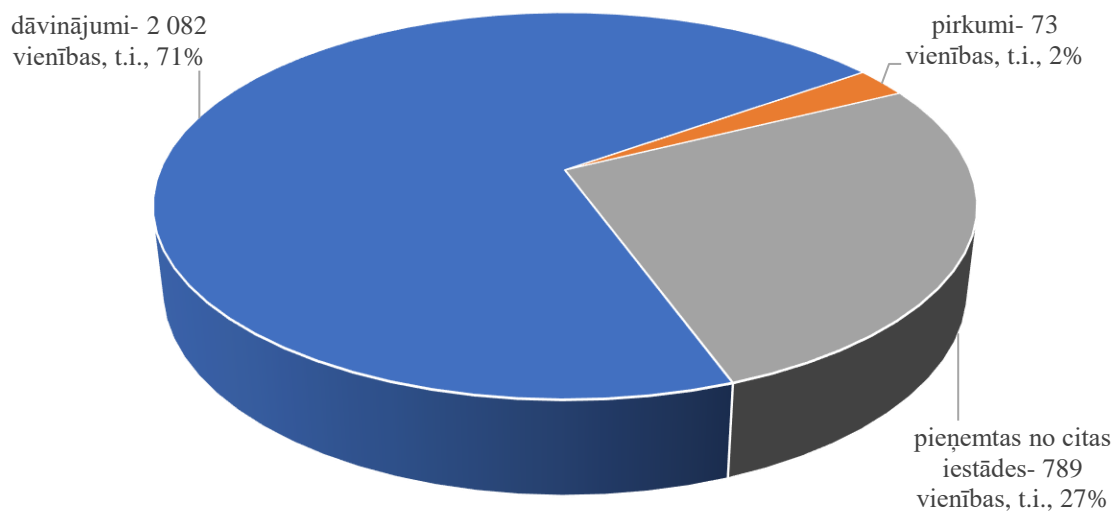
Muzeja krājums, kuru veido kolekciju kopums, ir svarīgākais muzeja darbības resurss. Muzeja krājuma darbs ir reglamentētākā muzeja darba funkcija.

Jaunieguvumi. 2018. - 2022. gads

2022. gadā muzeja krājums ir papildinājies ar 2 944 jauniem eksponātiem (1 965 pamatkrājumā, 979 palīgkrājumā) par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Latvijas Kara muzeja krājumā tagad ir 369 293 artefakti.

Krājuma komplektēšana

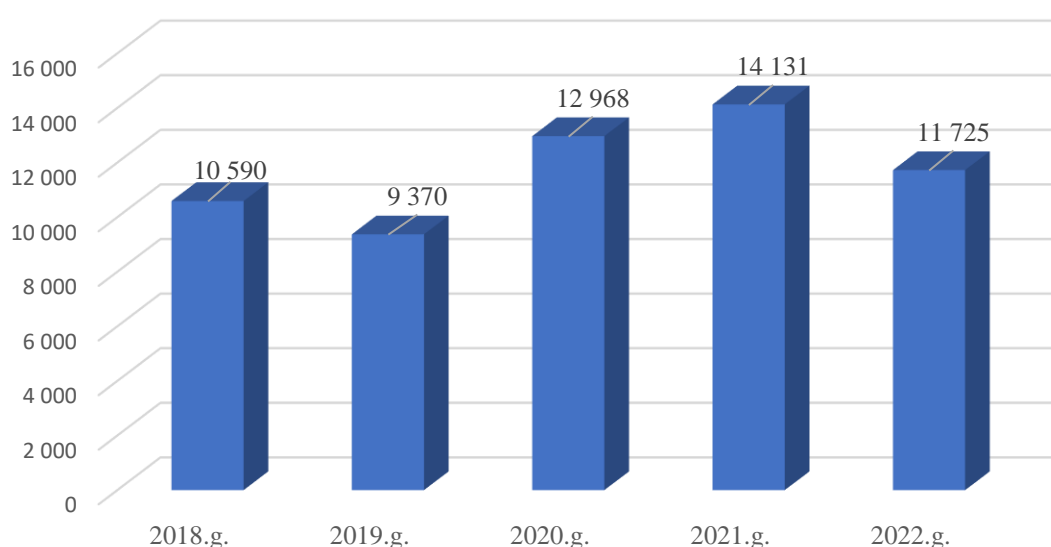

Lielāko daļu no jaunieguvumiem veidoja privātpersonu dāvinājumi – 2 082 vienības, 789 vienības pārņemtas no citām iestādēm (pārsvarā no Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas).

Krājuma dokumentēšana

Krājuma dokumentēšana tika veikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā – sagatavoti dāvinājuma un pirkuma līgumi, priekšmetu uzskaites akti, veikti ieraksti inventāra grāmatās, priekšmeti signēti, sagatavota krājuma dokumentācija. Plānotais esības pārbaudes darbs aizkavējies sakarā ar remontiem muzeja krātuvēs un krājuma materiālu pārvietošanu citās telpās. Nacionālo muzeju krājuma kopkatalogs pārskata periodā papildināts ar informāciju un attēliem par 11 725 Latvijas Kara muzeja kolekciju priekšmetiem.

Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā ievadīto vienību skaits. 2018. - 2022. gads

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata periodā ir novērtēti 2 231 priekšmets, novērtējuma summa – 7 310,00 EUR. Turpinās darbs pie krājuma saglabāšanas elektroniskā formātā. Pārskata gadā digitalizēti 14 182 muzeja priekšmeti.

Pieejamība un izmantošana

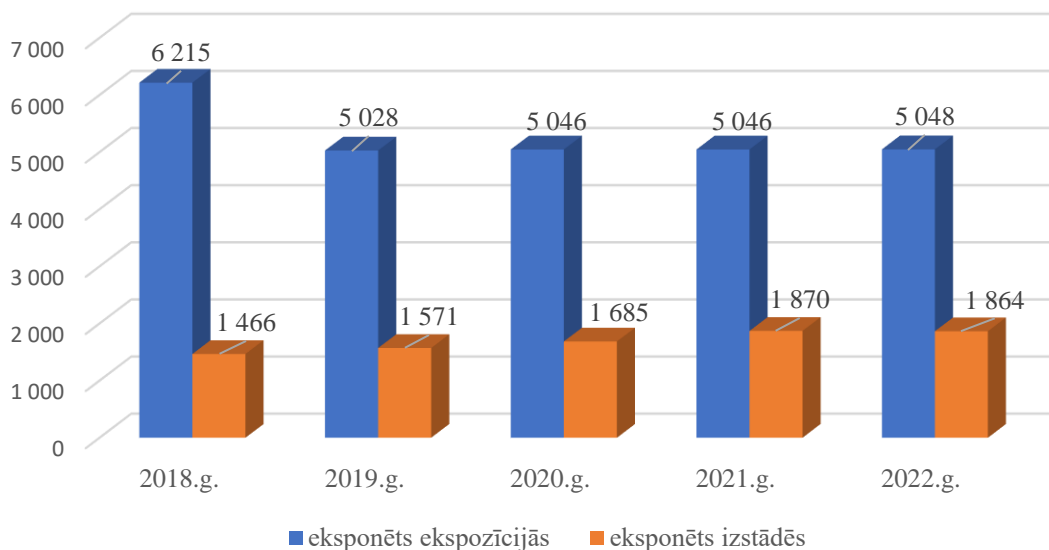
Krājuma izmantošana un līdz ar to pieejamība sabiedrībai tika nodrošināta vairākos veidos. Latvijas Kara muzeja ekspozīcijās un izstādēs par Latvijas vēsturi eksponētas 6 912 kolekciju vienības. Muzeja krājuma materiālus interesenti izmantoja kā avotu pētniecībai un projektu īstenošanai (6 329 vienības), citiem muzejiem un iestādēm, un pasākumiem deponētas 1 200 vienības.

Krājuma darba salīdzinošais pārskats

Krājuma darbā pārskata periodā notikusi vienmērīga attīstība. Samazinājies digitalizēto priekšmetu skaits, bet tas skaidrojams ar to, ka Covid – 19 pandēmijas laikā

pastiprināta uzmanība tika veltīta tieši krājuma digitalizācijai, tomēr digitalizēto priekšmetu skaits ir lielāks par pirmskrīzes laiku un saglabājas kā viena no krājuma darba prioritātēm.

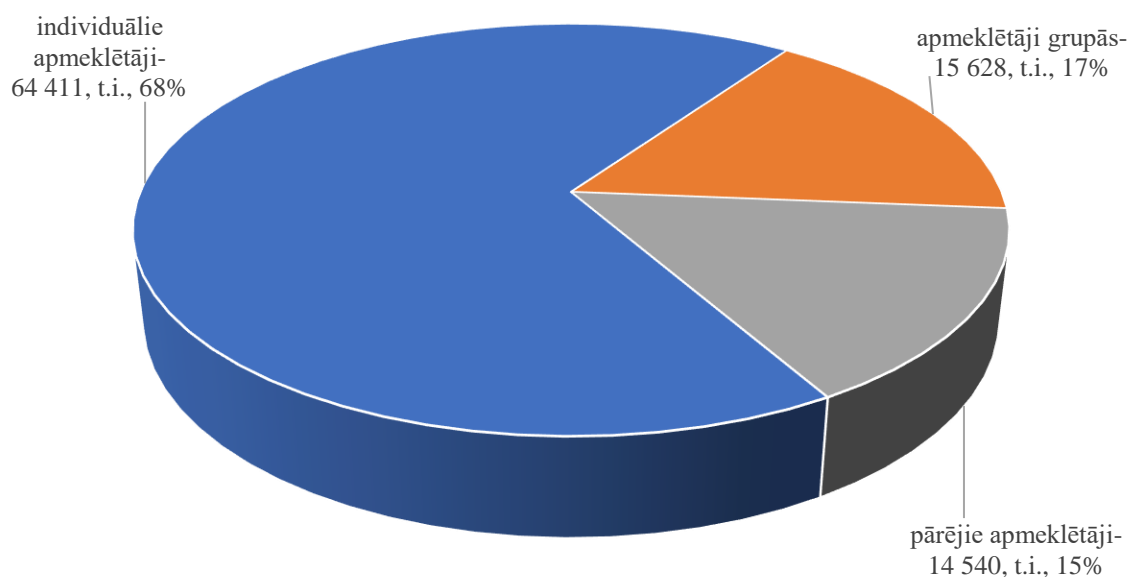
Ekspozīcijās un izstādēs eksponētais muzeja krājums.
2018. - 2022. gads

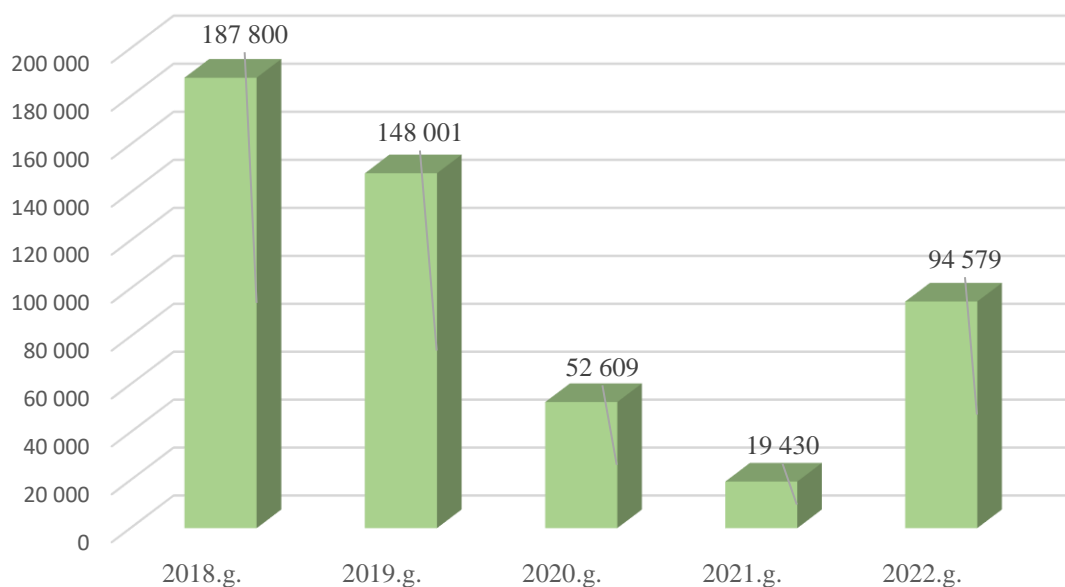
ZINĀTNISKI IZGLĪTOJOŠAIS DARBS

2022. gadā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantoja 94 579 apmeklētāji, tai skaitā, Ziemassvētku kauju muzejā – 11 808, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes” – 4 813.

Muzeja apmeklētāji

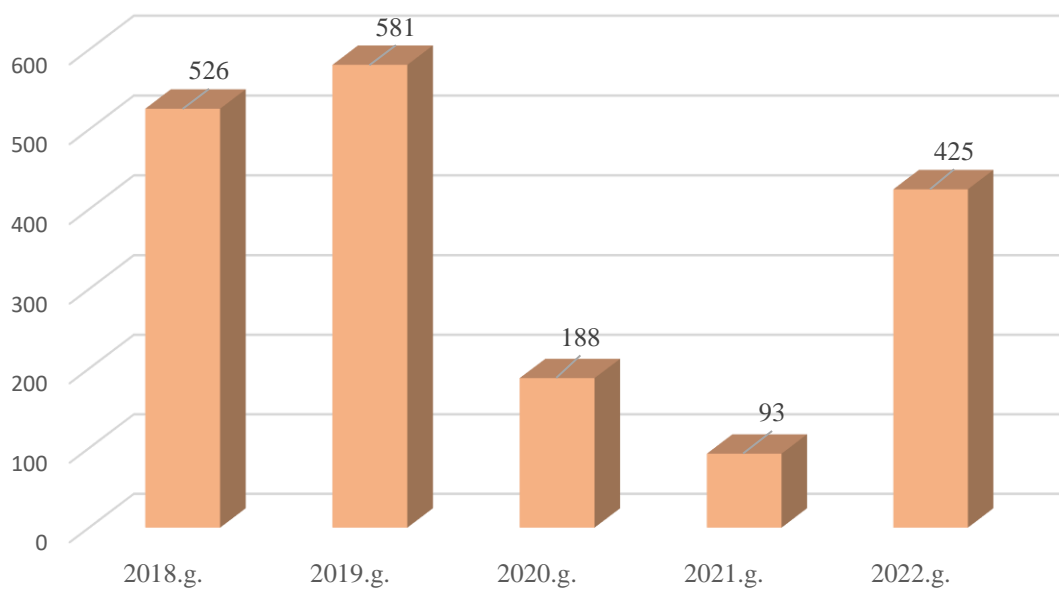

Muzeja apmeklētāji. 2018. - 2022. gads

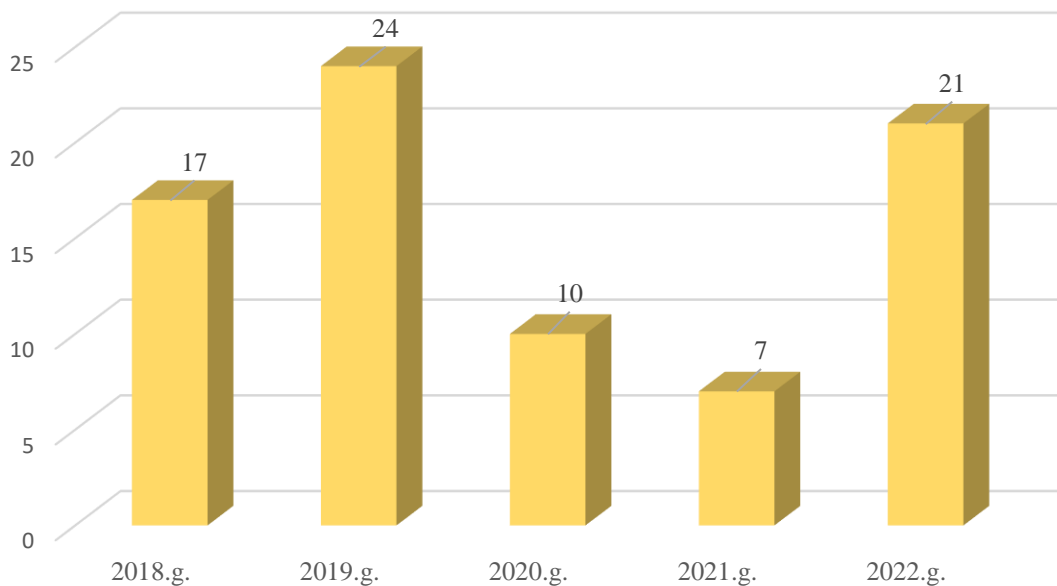
2022. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 425 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 783 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām.

Ekskursiju skaits. 2018. - 2022. gads

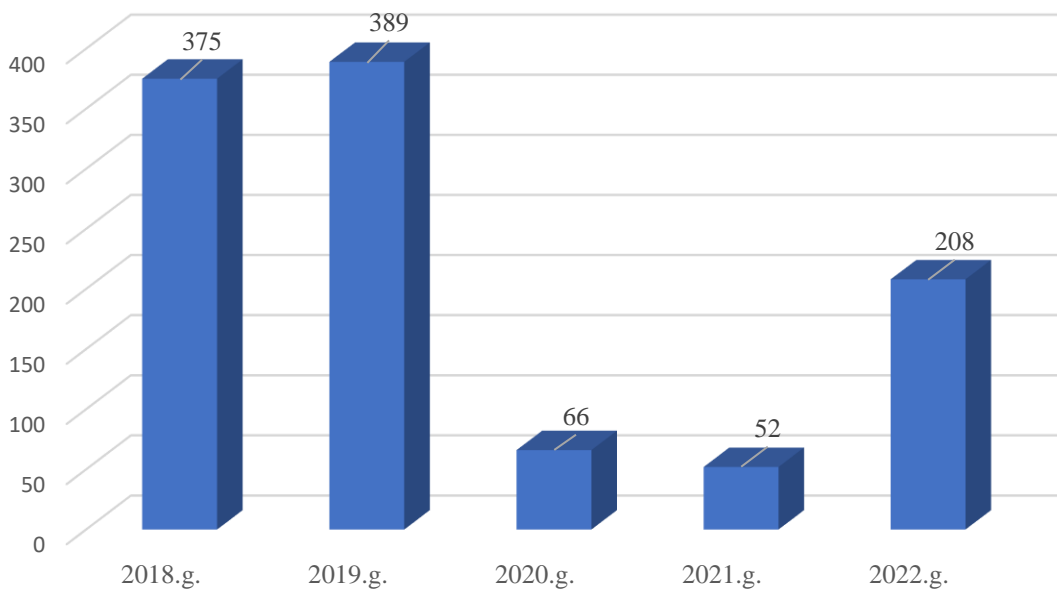
Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 21 lekciju dažādās auditorijās, četras no tām – pilsētvidē.

Lekciju skaits. 2018. - 2022. gads

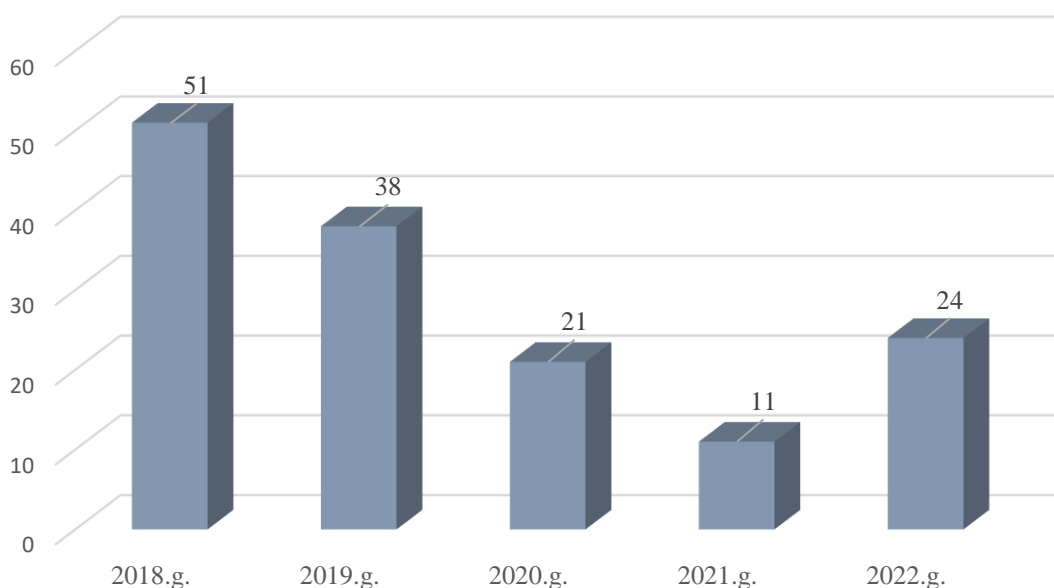
Muzeja darbinieki novadīja 208 tematiskās nodarbības skolēniem.

Nodarbību skaits. 2018. - 2022. gads

Pārskata gadā muzejā un tā nodaļās notika 24 publiskie pasākumi.

Pasākumu skaits. 2018. - 2022. gads

2022. gadā Latvijas Kara muzejs turpināja tradīciju, godināt O. Kalpaku viņa dzimšanas dienā. 6. janvārī, pulkveža 140. dzimšanas dienā, muzeja darbinieki rīkoja sveču akciju Esplanādē pie viņa pieminekļa.

Plašākie muzeja organizētie pasākumi pārskata periodā bija Muzeju nakts 14. maijā (apmeklētāji Latvijas Kara muzejā – 9 556, Ziemassvētku kauju muzejā – 138, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 350) un pēc COVID – 19 pandēmijas atkal organizētais muzeja novembra pasākumu cikls. Lāčplēša dienas vakarā, klātesot Ukrainas vēstniekam Latvijā Oleksandram Miščenko, no Latvijas Kara muzeja uz Ukrainu tika pavadīts 58. “Twitter Konvojs” – Latvijas sabiedrības saziēdoto apvidus automašīnu kolonna. Šajā dienā Latvijas Kara muzeju apmeklēja rekordliels apmeklētāju skaits – 3 480 interesenti.

Profesionālās kvalifikācijas celšanai un muzeja darbības izvērtēšanai muzeja darbinieki 2022. gada novembrī piedalījās starptautiskā projektā “Museum of Impact – MOI!” jeb Ietekmes muzejs, kura laikā izvērtēja muzeja komunikāciju ar sabiedrību, pētniecisko un krājuma darbu. Izvērtējums tiks izmantots muzeja jaunās stratēģijas veidošanai nākamajam darbības periodam.

Zinātniski izglītojošā darba pārskats

Kā viena no muzeja darbības prioritātēm ir zinātniski izglītojošais darbs un darbs ar sabiedrību, īpaši skolu jaunatni. Kā redzams izglītojošā darba intensitāte pamazām atgriežas pirms Covid – 19 pandēmijas līmenī, kā arī pateicoties muzeja aktivitātēm ir vērojama pozitīva apmeklētāju skaita pieauguma dinamika.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Pārskata periodā Latvijas Kara muzeja darbinieki piedalījās Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) 26. Ģenerālajā konferencē un ICOM Ārkārtējā Ģenerālajā asamblejā Prāgā (Čehija).

Tāpat muzeja darbinieki piedalījušies zinātniskajās konferencēs un nolasījuši referātus Šauļos (Lietuva), Sietlā (ASV), Lodzā (Polija), Briselē (Beļģija) un Tartu (Igaunija).

Kolekciju un vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks veica pētniecisko darbu Vācijas arhīvos: Vācijas Federālā arhīva Militārajā arhīvā (Militärarchiv) Freiburgā un Vācijas Federālā arhīva Berlīnes – Lihterfeldes nodaļā Berlīnē.

2022. gadā Latvijas Kara muzeja darbinieki piedalījās divos pieredzes apmaiņas braucienos. Polijā tika apmeklēts II pasaules kara vēstures muzejs un Vesterplattes piemiņas vieta Gdaņskā, un Sibīrijas memoriālais muzejs Belostokā, Igaunijā – Ģenerāļa Laidonera Igaunijas Kara muzejs un Igaunijas Jūras muzeja filiāles – Lennusadam un Resnā Margarēta Tallinā.

INFRASTRUKTŪRA

2022. gadā tika uzturēta Latvijas Kara muzeja un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas novada Valgundes pagastā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vieta “Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra, veicot ar muzeja ugunsdrošību, telpu un teritoriju uzkopšanu, komunālo un komunikāciju sistēmu apkopšanas līgumu slēgšanas un to izpildes uzraudzības darbu.

Pārskata gadā uzsākta muzeja nodaļas “O. Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” saimniecības ēkas pārbūve un kaujas priekšposteņa un vēsturiskās klēts pamatu būvniecība. Tāpat uzsākta militārās tehnikas laukuma un fortifikācijas būvju ekspozīcijas projektēšana.

FINANSES

2022. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 1 625 971,00 EUR.

Kristīne Skrīvere
Latvijas Kara muzeja direktore
kristine.skrivere@karamuzejs.lv
tāl.: 67223303,
mob. tālr.: 27800819